

Ενώ ο Κυριάκος υπερίπταται του Ατλαντικού . . .

“Η Χάρτα του Ατλαντικού”

Βρισκόμαστε στον Αύγουστο του 1941. Δυο χρόνια από την έναρξη του Β'ΠΠ, τον οποίον ο Τσώρτσιλ, ως πρώτος λόρδος του Ναυαρχείου, μετά τις μάταιες Συμφωνίες του Μονάχου, είχε προφητεύσει λέγοντας, *“Η Αγγλία και η Γαλλία είχαν να διαλέξουν μεταξύ του πολέμου και της ατίμωσης. Διάλεξαν την ατίμωση. Θα έχουν πόλεμο”*. Βέβαια, ο ίδιος ο Τσάμπερλαιν, πρωθυπουργός της Μεγάλης Βρετανίας, που είχε κάνει τις Συμφωνίες με τον Χίτλερ στο Μόναχο, είχε πει, *“Για δεύτερη φορά στην ιστορία μας ήρθε από τη Γερμανία στην Downing Street ειρήνη μετά τιμής. Πιστεύω ότι η ειρήνη είναι για την εποχή μας”*. Πλην όμως οι πεπειθήσεις του δεν ταυτίζονταν με τα πιστεύω του Χίτλερ, και πολύ γρήγορα οι υποστηρικτές της “πολιτικής του κατευνασμού” θα διαψευστούν.

Με μια μονοκονδυλιά, θα λέγαμε, μετά την προσάρτηση της Αυστρίας και την αναίμακτη κατάληψη της Τσεχοσλοβακίας, ο Χίτλερ θα εισβάλει στην Πολωνία, θα κάνει έναν περίπατο στις Σκανδιναβικές χώρες και θα υποχρεώσει τις Κάτω Χώρες και τη Γαλλία σε συνθηκολόγηση. Θα δείξει, βέβαια, και μια επιχειρησιακή μεγαθυμία, θα επιτρέψει στα αγγλικά στρατεύματα, που βρέθηκαν στην ηπειρωτική Ευρώπη για να συνδράμουν τους Γάλλους, να επιβιβασθούν ανενόχλητα σε κάθε λογής πλεύσιμο από τη Δουνκέρκη και να αποβιβαστούν στο ασφαλές Ντόνβερ. Με πόλεμο κατά της Ελλάδος, θα σπεύσει να ξελασπώσει τον σύμμαχό του Μουσολίνι που είχε υποστεί μεγάλη ταπείνωση στο μέτωπο της Ηπείρου, και τώρα πλέον ήταν ελεύθερος να αναμετρηθεί με την κομμουνιστική Ρωσία, παρά το “Σύμφωνο μη Επιθέσεως”, που είχαν υπογράψει οι υπουργοί Εξωτερικών στη Μόσχα, στις 27 Αυγούστου 1939, επτά ημέρες πριν από την γερμανική εισβολή στην Πολωνία.

Ήταν ένα σύμφωνο, απόλυτα δυσεξήγητο για την Αγγλία, τότε. Βέβαια, κάποιες αρκετές εβδομάδες πριν, Απρίλιος 1939, η Σοβιετική Κυβέρνηση είχε διατυπώσει την πρόταση δημιουργίας ενωμένου μετώπου αμοιβαίας βοήθειας μεταξύ της Μεγάλης Βρετανίας, της Γαλλίας και της Σοβιετικής Ενώσεως, υπό τον όρο, *“να εγγυηθούν οι Τρεις Δυνάμεις την ακεραιότητα των κρατών εκείνων της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης που θα βρίσκονταν υπό την απειλή μιας γερμανικής επιθέσεως.”* Επ' αυτού, όπως γράφει ο Τσώρτσιλ, η απάντηση της Αγγλίας και Γαλλίας ήταν *“μακρά σιωπή και σκέψεις για ημίμετρα και συνετούς συμβιβασμούς”*. Τότε, σε ομιλία του στη Βρετανική βουλή είχε πει ο Τσώρτσιλ, *“Είναι φανερό ότι η Ρωσία δεν πρόκειται να έλθει σε συμφωνία αν δεν την μεταχειριστούμε ως ισότιμη. Ουδείς επιθυμεί να συμβληθεί με ακαθόριστη ηγεσία και αβέβαιη πολιτική. Άνευ ενός ισχυρού ανατολικού μετώπου δεν μπορεί να υπάρξει ικανή υπεράσπιση των συμφερόντων μας στη Δύση και άνευ της Ρωσίας δεν μπορεί να υπάρξει ισχυρό ανατολικό μέτωπο”*. Συμφέροντα, λοιπόν . . .

Και να, στις 22 Ιουνίου 1941, ο Χίτλερ θέτει σε εφαρμογή το σχέδιο “Μπαρμπαρόσα” με ταυτόχρονους επιθετικούς άξονες προς Λένινγκραντ, Μόσχα και Ρωστώφ. Η περικύκλωση της Ρωσίας από δυσμάς ήταν γεγονός, καθ' ότι είχε

συμπληρωθεί με ένα σύμφωνο μη επιθέσεως και εμπορίου που είχε υπογράψει ο Ρίμπεντροπ με την Τουρκία, και το οποίο εστρέφετο καθαρά κατά της Ρωσίας. “Κρούομεν την θύρα ενός μυστηρίου”, ήταν η φράση του Χίτλερ με την οποία συνόδευσε την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου “Μπαρμπαρόσα”. Οι Ρώσοι βρέθηκαν σε απεγνωσμένη άμυνα, εφαρμόζοντας την τακτική της καμένης γης, έως ότου ολοκληρωθεί η επιστράτευση. Και ο Στάλιν στον πρώτο πολεμικό του λόγο προς τους Συντρόφους Ρώσους πολίτες, μεταξύ άλλων θα διερωτηθεί, « . . . Γεννάται το ερώτημα, πως ήταν δυνατόν η Σοβιετική Κυβέρνηση να υπογράψει συμφωνία μη επιθέσεως (Ρίμπεντροπ-Μολώτωφ) με τέτοιους δόλιους ανθρώπους; Όχι, δεν κάναμε λάθος. Νομίζω, πως κανένα φιλειρηνικό κράτος δεν μπορεί να αρνηθεί μια ειρηνική συμφωνία με μια γειτονική δύναμη, όσον και αν επικεφαλής είναι τέρατα και ανθρωποφάγοι . . . Σήμερα, όλες οι δυνάμεις μας για την υποστήριξη του ηρωικού Κόκκινου στρατού . . . Εμπρός, σύντροφοι, για τη δική μας Νίκη»!

Με αυτά και μ’ αυτά, τον Αύγουστο, λοιπόν, του 1941, η Αγγλία βρίσκεται μόνη στη Δύση και η Ρωσία μόνη στην Ανατολή. Και ο Χίτλερ, στη μέση, επί δύο χρόνια, αδιαλείπτως ηχεί τα τύμπανα του πολέμου και υποδουλώνει ελεύθερες και ανεξάρτητες χώρες. Η Αμερική ακόμη καθεύδει, παραμένει ουδέτερη. Το χτύπημα του αμερικανικού στόλου από την ιαπωνική αεροπορία στο Περλ Χάρμπορ θα γίνει αργότερα, 7 Δεκεμβρίου 1941, και τότε αναγκαστικά ο πρόεδρος Ρούσβελτ θα κηρύξει τον πόλεμο. Όμως, Στις 11 Μαρτίου του 1941, το κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών ψήφισε το νόμο περί Δανεισμού και Εκμίσθωσης, ύστερα από πρόταση του προέδρου Φραγκλίνου Ρούσβελτ, και ξεκινούσε έτσι ο ποταμός της βοήθειας σε όσους εξακολουθούσαν να μάχονται. Άρα και προς τη Ρωσία. Εν τω μεταξύ, ο Ουίνστον Τσώρτσιλ, από τον Μάιο του 1940 είναι πρωθυπουργός της Αγγλίας. Είχε διαδεχθεί τον Τσάμπερλαιν, μετά τον θάνατό του. Στο πρώτο του πρωθυπουργικό διάγγελμα θα πει, «Δεν έχω τίποτε να σας προσφέρω εκτός από αίμα, μόχθο, δάκρυα και ιδρώτα. Έχομε μπροστά μας ένα μαρτύριο της πιο οδυνηρής μορφής. Ρωτάτε: “Ποια είναι η πολιτική μας;” Να διεξαγάγουμε πόλεμο από θαλάσσης, ξηράς και αέρος, με όλες τις εσωτερικές μας δυνάμεις και μ’ όλη τη δύναμη που μπορεί να μας δώσει ο Θεός. Ρωτάτε: “Ποιος είναι ο σκοπός;”. Είναι η νίκη. Νίκη με κάθε κόστος, Γιατί χωρίς νίκη, δεν υπάρχει επιβίωση».

Ο Τσώρτσιλ έμαθε για την εισβολή του Χίτλερ στη Ρωσία την ίδια μέρα, 22 Ιουνίου 1941 στις 4 μ.μ. και μετά από λίγο σε ραδιοφωνικό διάγγελμα θα πει μεταξύ των άλλων, “Το ναζιστικό καθεστώς δεν είναι δυνατόν να το ξεχωρίσουμε από τα χειρότερα χαρακτηριστικά του κομμουνισμού. Στερείται παντός θέματος και αρχής πλην της κατακτητικής ορέξεως και της φυλετικής κυριαρχίας . . . Είμαστε αποφασισμένοι να καταστρέψουμε τον Χίτλερ . . . Η εισβολή του στη Ρωσία, δεν είναι τίποτε άλλο ει μη ο πρόλογος για εισβολή στα Βρετανικά Νησιά . . . Ο πρόεδρος Ρούσβελτ δήλωσε ότι ο Νόμος Εκμισθώσεως και Δανεισμού θα ισχύσει και για τη Ρωσία . . .”. Μετά από είκοσι ημέρες, 12 Ιουλίου 1941, θα υπογραφεί στο Λονδίνο, Σύμφωνο Κοινής Δράσεως, μεταξύ Μεγάλης Βρετανίας και Ρωσίας. Και λίγες ημέρες αργότερα, αμερικάνικη αντιπροσωπεία με επί κεφαλής τον Χάρρυ Χόπκινς θα φθάσει στην Αγγλία με εντολή του Ρούσβελτ για να μελετηθεί το πρόβλημα της βοήθειας προς τη Ρωσία. Στη συνέχεια

ο Χόπκινς θα μεταβεί και στη Μόσχα για αντίστοιχες συνομιλίες. Θεωρούνται από τις πιο επιτυχημένες διπλωματικές κινήσεις αυτές του Αμερικανού απεσταλμένου, ο οποίος, πριν αναχωρήσει για Μόσχα ενέθαρρυνε τον Τσώρτσιλ να συναντηθεί προσωπικώς με τον Ρούσβελτ.

Δύο από τα ισχυρότερα πολεμικά σκάφη της εποχής, τα καταδρομικά “Αυγούστα” και “Πρίγκιπ της Ουαλίας” θα μεταφέρουν τους Τσώρτσιλ και Ρούσβελτ, αντίστοιχα, στον τόπο συναντήσεως, στον κόλπο της Πλακεντίας, έξω από το νησί Νέα Γη του Καναδά. Το ημερολόγιο έγραφε, 9 Αυγούστου 1941. Την Τρίτη ημέρα των συνομιλιών, οι δύο ηγέτες της Δύσεως θα υπογράψουν “Κοινή Διακήρυξη”, που έμεινε γνωστή ως «Χάρτα του Ατλαντικού», με οκτώ σημεία:

“Οι χώρες μας, ουδεμία εδαφική ή άλλη επέκταση επιδιώκουν”.

“Δεν επιθυμούν να υπάρξουν εδαφικές μεταβολές που δεν συμφωνούν προς τους ελεύθερα εκφραζόμενους πόθους των λαών που τους αφορούν”.

“Σέβονται το δικαίωμα όλων των λαών να εκλέγουν τη μορφή της διακυβέρνησης υπό την οποία θέλουν να ζήσουν και επιθυμούν να δούνε να αποκαθίσταται η αυτοδιοίκηση και τα κυριαρχικά δικαιώματα των λαών από τους οποίους αφαιρέθηκαν με τη βία”, κλπ.

Την ίδια ημέρα, Τσώρτσιλ και Ρούσβελτ, σε κοινό φιλικό μήνυμα συμπαραστάσεως προς τον Στάλιν κατέληξαν, *“Αντιλαμβανόμαστε απόλυτα τη ζωτική σημασία για την ήττα του χιτλερισμού η γενναία και σταθερά αντίσταση της Σοβιετικής Ενώσεως και συνεπώς πρέπει να προβούμε σε άμεσες ενέργειες για το ζήτημα της προπαρασκευής του προγράμματος για την κατανομή των κοινών πόρων μας”.*

Κύριε, Πρωθυπουργέ, μη διστάσετε να θέσετε στο Αμερικανικό Κογκρέσο το θέμα για μια ανανεωμένη Χάρτα σεβασμού των κυριαρχικών δικαιωμάτων των κρατών, υπό το φως των νέων δραματικών γεγονότων. Μας αφορά άμεσα το θέμα. Επιδιώξτε ρόλο νέου Χόπκινς μεταξύ Ρωσίας και Δύσης. Ο συγκεκριμένος διπλωμάτης, εκτός των άλλων, συμμετείχε στη Διάσκεψη της Γιάλτας και προετοίμασε τη Διάσκεψη του Πότσδαμ. Καλή επιτυχία!

15 Μαΐου 2022. Γρηγόριος Δημ. Νούσιας – Αεροπόρος.

